בס״ד. ש״פ ויצא, י״א כסלו ה׳תשמ״ז.

בלתי מוגה

ושבתי בשלום אל בית אבי והי׳ ה׳ לי לאלקים והאבן הזאת אשר שמתי מצבה יהי׳ בית אלקים וכל אשר תתן לי עשר אעשרנו לך[1], וידועים הדיוקים בזה בדרושי אדמו״ר האמצעי [בעל הגאולה דיו״ד כסלו ובעל יום ההולדת ויום ההסתלקות דט׳ כסלו, אשר בשבת זו עולים כל עניני ט׳ ויו״ד כסלו באופן דויכולו גו׳[2], באופן של תענוג עד לעונג העליון[3]] בתורת חיים פרשתנו[4], וכן לפנ״ז בדרושי אדמו״ר הזקן [בעל הגאולה די״ט כסלו] בתורה אור פרשתנו[5], ולאח״ז בדרושי ממלא מקומם אדמו״ר הצ״צ [נכדו של אדמו״ר הזקן וחתנו כבנו[6] של אדמו״ר האמצעי] באור התורה פרשתנו[7], ובדרושי רבותינו נשיאינו ממלאי מקומם שלאח״ז, דמ״ש ושבתי הו״ע התשובה, דנוסף לזה שהפירוש הפשוט דושבתי הוא מלשון שיבה וחזרה הנה עוד זאת שושבתי הוא מלשון תשובה. וצריך להבין השייכות דתשובה לכאן. גם צריך להבין מ״ש בשלום שהוא נוטריקון ב׳ שלום, מהו״ע ב׳ שלום, שני שלומות. גם צריך להבין מה שמדייק כאן ושבתי בשלום אל בית אבי דייקא דהיינו בית יצחק אביו [וע״ד מ״ש לאח״ז[8] וישב יעקב בארץ מגורי אביו בארץ כנען דקאי על ארץ מגורי יצחק]. גם צריך להבין מהו״ע והי׳ ה׳ לי לאלקים. גם צריך להבין מה שממשיך והאבן הזאת גו׳ יהי׳ בית אלקים, וכל אשר תתן לי עשר אעשרנו לך, וצריך להבין השייכות דענינים אלו למש״נ לפנ״ז.

והענין הוא [כמבואר בתורת חיים ובתורה אור ובאור התורה, ובדרושי הנשיאים ממלאי מקומם שלאח״ז, שגם הוסיפו בזה באופן דלאפשא לה[9]], דהנה בענין ב׳ שלום (ב׳ בחי׳ שלום) מבואר בכ״מ[10] ע״פ מה שארז״ל בגמרא סנהדרין[11] דיש ב׳ בחי׳ שלום, שלום בפמליא של מעלה ושלום בפמליא של מטה, והיינו ב׳ עניני שלום, השלום בעולמות העליונים והשלום בעוה״ז התחתון שאין תחתון למטה ממנו, ומזה נשתלשל גם בעבודת כל אחד, כמ״ש[12] גם את העולם נתן בלבם, שישנו השלום בענינים עליונים של אדם דהיינו הנשמה שלו, והשלום בענינים תחתונים שבאדם דהיינו הגוף, ובפרטיות הם ב׳ אופני העבודה דתורה ומצוות, דהתורה ענינה הוא ההמשכה מלמעלה משא״כ המצוות עיקרם הוא בירור המטה. ובכללות יותר ב׳ הבחי׳ דשלום (שלום בפמליא של מעלה ושלום בפמליא של מטה), שלום מלמעלה למטה ושלום שמלמטה למעלה, הם ב׳ עניני

---

1) פרשתנו כח, כא־כב. 2) בראשית ב, א. 3) ראה אוה״ת בראשית מב, ב ואילך. 4) ככ, א ואילך. 5) כא, א ואילך. 6) פרש״י שבת כג, ב ד״ה נפק. ועוד. 7) קצא, סע״ב ואילך. ועוד. 8) ר״פ וישב. 9) ראה זח״א יב, ב. 10) לקו״ת מטות פה, סע״ד ואילך. ובכ״מ. 11) צט, ב. 12) קהלת ג, יא. וראה לקו״ת במדבר ה, ב. ובכ״מ.

שלום שבפסוק[13] שלום שלום לרחוק ולקרוב, לרחוק שנעשה קרוב[14], דהיינו השלום לקרוב שהוא ענין עבודת צדיקים גמורים, והשלום לרחוק שנעשה קרוב שהו"ע עבודת בעלי תשובה. וזהו ושבתי בשלום גו', ושבתי קאי על עבודת התשובה (כנ"ל), ועד"ז מ"ש בשלום (ב' שלום) כולל גם עבודת התשובה, כי בכתוב זה מדבר על הגילוי דלעתיד לבוא השייך לעבודת התשובה דוקא, דנוסף לזה שכבר כלו כל הקיצין ואין הדבר תלוי אלא בתשובה[15], הנה עוד זאת שענינו של משיח שייך לענין התשובה, כמאמר[16] משיח אתא לאתבא צדיקייא בתיובתא, שהחידוש בביאת משיח צדקנו יהי' מה שאז תהי' לא רק מעלת עבודת הצדיקים, תמידין כסדרן (שלימות עבודת הצדיקים), אלא גם מעלת עבודת בעלי תשובה, אשר במקום שבעלי תשובה עומדים אפילו צדיקים גמורים אין יכולים לעמוד שם[17], מוספין* (שלימות עבודת התשובה).

ובזה יובן גם מה שדייק לומר אל בית אבי דייקא, כי מכיון שפסוק זה קאי בהגילויים שיהיו לעתיד לבוא, הרי ידוע שהגילויים דלע"ל שייכים למדריגת יצחק דוקא, כמבואר בכ"מ[18] שלעתיד לבוא יאמרו ליצחק דוקא כי אתה אבינו. דזהו תוכן ההפרש בין עבודת יצחק לעבודת אברהם, שעיקר[19] ענינו של אברהם הי' בענין ההמשכה מלמעלה למטה, וכמ"ש[20] כי ידעתיו למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו ושמרו דרך הוי' לעשות צדקה ומשפט, שזהו"ע עבודת הצדיקים, תמידין כסדרן, משא"כ עבודת יצחק היתה בענין חפירת הבארות, דהיינו הסרת העפר וההעלמות והסתרים ומניעות ועיכובים, שזהו"ע העבודה מלמטה למעלה, עבודת בעלי תשובה, עבודת המוספין. ומכיון שלעתיד לבוא עיקר החידוש יהי' בהעבודה מלמטה למעלה, לאתבא צדיקייא בתיובתא, לפיכך אז יאמרו ליצחק דוקא כי אתה אבינו, ולכן נאמר כאן אל בית אבי דייקא דהיינו יצחק.

ובזה יובן גם ענין והי' הוי' לי לאלקים. דהנה כתיב[21] כי שמש ומגן הוי' אלקים, שמכיון שאין ביכולת הנבראים לקבל הגילוי דשם הוי', שאם יאיר אליהם האור דשם הוי' כמו שהוא, יכול להיות אצלם כלות הנפש, והרי הכוונה היא לעשות לו ית' דירה בתחתונים דוקא, ולכן ישנו השם אלקים שהוא בבחי' מגן ונרתק המעלים ומסתיר על שם הוי' שיוכלו הנבראים לקבלו. אמנם לע"ל יקבלו הנבראים את הגילוי דשם הוי' כמו שהוא בלי שום מגן ונרתק. כי נוסף לזה שאז יהי' כבר לאחרי גמר הבירודים, שלכן לא יצטרכו להנרתק דשם אלקים, כי לפני

---

*) טעם השמטת חיבת "כהלכתן" (שבנוסח התפלה) — כי בקרבן בביהמ"ק הי' צ"ל כהלכתן אבל בעבודה צ"ל לאח"ז מוספין למעלה מכל מדידה.

---

13) ישעי' נז, יט. 14) ראה ברכות לד, ב. 15) סנהדרין צז, ב. 16) ראה זח"ג קנג, ב. 17) רמב"ם הל' תשובה פ"ז ה"ד. 18) ראה שבת פט, ב. 19) ראה בכ"ז תו"א ר"פ תולדות. 20) וירא יח, יט. וראה גם ד"ה וה' אמר המבסה תשל"ז, י"ל בקונטרס כ"ף מ"ח (קה"ת תשמ"ז) ס"א. 21) תהלים פד, יב. וראה בכ"ז גם שער היחוד והאמונה פ"ד ואילך.

גמר הבירורים, שישנו ההעלם וכו', צ"ל ההעלם והסתר דשם אלקים מלשון דין (שהדיינים נק' בשם אלקים[22] כמ"ש[23] עד האלקים יבוא דבר שניהם) בכדי לקבל הגילוי דשם הוי', משא"כ לע"ל לאחר גמר הבירורים כאשר את רוח הטומאה אעביר מן הארץ[24], הרי אין צורך עוד בענין הדין וההעלם, הנה עוד זאת, דכשם שעבודת האדם תהי' אז בתכלית השלימות (עבודת התשובה הנ"ל) עד"ז יהי' גם אז תכלית השלימות בהגילויים דלמעלה, והיינו שאז יהיו כלים לקבל גילוי נעלה הרבה יותר ממה שמקבלים עכשיו. ולכן והי' הוי' לי לאלקים, שאז יהי' הגילוי שיקבלו המקבלים מבחי' הוי' עצמו. ונוסף לזה הרי הגילוי דלעתיד יהי' מבחי' הוי' דלעילא, עד מבחי' אלקות שלמעלה לגמרי משם הוי', ולכן אז והי' הוי' לי לאלקים, דהוי' דעכשיו כאלקים יחשב אז. ועוד זאת, דמכיון שבשביל קבלת גילוי נעלה כזה (משם הוי' דלעילא או גם למעלה מזה) יהיו צריכים ללבוש (נרתק) בשביל המקבלים, הרי זה יהי' שם הוי' דלתתא (שממנו הוא הגילוי לפני גמר הבירורים), כי מכיון שהגילוי הוא נעלה יותר (שם הוי' דלעילא או גם למעלה מזה) לכן גם הלבוש ונרתק הוא נעלה יותר, לא שם אלקים אלא שם הוי' (דלתתא). וזהו והי' הוי' לי לאלקים, שהוי' דלתתא יהי' בבחי' אלקים ומגן ונרתק להוי' דלעילא וכו'.

והאבן הזאת אשר שמתי מצבה יהי' בית אלקים. הנה אבנים הם האותיות דדבר הוי' המהוות כל סדר ההשתלשלות, כדאיתא בספר יצירה[25] שתי אבנים בונות שני בתים כו'. וכמ"ש[26] בדבר הוי' שמים נעשו, שכל[27] סדר ההשתלשלות נברא ע"י האותיות דדבר הוי', כי אם היתה השפעת והארת האלקות בלי האותיות ה"ז בבחי' השפעת להם רוב טובה שאין יכולים לקבל[28], משא"כ כאשר ההמשכה היא ע"י האותיות אז נמשכים כל ההשפעות והגילויים וההארות ואלקות בסדר השתלשלות בבחי' טיפין טיפין שיכולים לקבל[28]. והיינו, שהטיפין טיפין כוללים בהם הרוב טובה, אבל מכיון שהוא בלי כל השטורעם דגילוי אלקות, לכן יכולים המקבלים לקבל. וזהו והאבן הזאת אשר שמתי מצבה, שבחי' האבן שהם האותיות, נעשה על ידם גילוי אלקות, דזהו מ"ש האבן הזאת, מראה באצבעו ואומר זאת, ענין הגילוי. וענין זה נפעל ע"י העבודה דהאבן הזאת אשר שמתי מצבה שהו"ע הביטול, וכמו המצבה בפשטות שמורה על הביטול, שעי"ז נעשה גילוי אלקות. ויתירה מזו, כמ"ש בפסוקים שלפנ"ז[29] ויקח יעקב את האבן אשר שם מראשותיו וישם אותה מצבה ויצוק שמן על ראשה, וכמבואר בהדרושים, שענין ויצוק שמן על ראשה הוא המשכת החכמה וכו'. וענין זה המשיך יעקב בכל סדר ההשתלשלות, שהרי אבן זו כוללת בעצמה אבנים הרבה כדאיתא בפרש"י[30]. וזהו והאבן הזאת אשר שמתי מצבה יהי' בית אלקים,

---

22) פרש"י ומכילתא משפטים כא, ז. ובכ"מ. 23) משפטים כב, ח. 24) זכרי' יג, ב. 25) פ"ד מי"ב. 26) תהלים לג, ו. 27) ראה שעהיוה"א בתחלתו. 28) ראה תענית כג, א. 29) כח, כ. 30) שם, יא.

דתכלית השלימות בזה הוא מה שלע"ל יהי' כל סדר ההשתלשלות בבחי' בית אלקים, בית וכלי לקבל הגילוי דאלקים והיינו בחי' אלקים דלעתיד שהוא הוי' דעתה, כמ"ש לפני זה והי' הוי' לי לאלקים*[30].

וכל אשר תתן לי עשר אעשרנו לך. הנה ענין זה דעשר אעשרנו קאי על שלימות הגילוי דלעתיד, וכמבואר בכ"מ[31] שהמספר עשר הוא שלימות המספרים, דמטעם זה הנה בעשרה מאמרות נברא העולם[32], ועד"ז הוא בכל עניני הבריאה השלימות היא במספר עשר דוקא. ועד"ז הוא גם בהשפעת האלקות שלמעלה, שהשלימות היא במספר עשר[33], ושלימות זו דוקא תתגלה לע"ל, וכדאיתא בגמרא[34] בנוגע להכינור דבית המקדש, שבבית המקדש הי' הכינור בן ז' נימין, ודווקא לעתיד יהי' בן ח' נימין ואח"כ בן י' נימין כמ"ש[35] עלי עשור גו'. ועד"ז מבואר במדרש בנוגע לכמה ענינים, שלע"ל יהיו במספר עשר דוקא, כמו השירה העשירית[36] וכיו"ב. וזהו ענין המעשר דלע"ל. ועוד זאת, דבזה גופא כתיב עשר אעשרנו ב' פעמים כמו בתחילת הכתוב ושבתי בשלום ב' שלום, ששלימות זו תהי' בב' הקוין דהמשכה מלמעלה למטה והעלאה מלמטה למעלה. דעבודה זו תהי' גם לעתיד, כמבואר באגה"ק[37], שלע"ל תהי' העבודה בעליות בקדושה גופא.

וזהו מה שממשיך עשר אעשרנו לך, לך דייקא, כמבואר בהדרושים דלך היינו לך לעצמותך. וי"ל שזהו ע"ד המבואר[38] במ"ש[39] נגילה ונשמחה בך, שהגילוי דלע"ל יהי' מבחי' בך, בך בעצמותך. ויש להוסיף עוד, דמבואר שם דב"ך אותיות כ"ב דקאי על כ"ב אותיות התורה, והיינו שגילוי העצמות נמשך באותיות. ועד"ז הוא בפסוק דידן, שענין זה דעשר אעשרנו לך נמשך בהאבן הזאת, האותיות דעש"מ כנ"ל, עד שמזה נמשך לכל האבנים כנ"ל.

והנה מעשה אבות סימן לבנים, ובפרט מעשה יעקב אבינו שהוא כולל כל נשמות ישראל כמבואר באגה"ק[40]. ומזה מובן, דכשם שהי' זה בעבודת יעקב, עד"ז נמשך בעבודת כל אחד ואחד מישראל, שיהי' ושבתי בשלום גו', כמבואר באגה"ק[41] שישנו ענין הפדי' בשלום בעבודת כל אחד ואחד מישראל, שזה כולל כל הפירושים בענין זה (פדה בשלום) המבואר בשערי תשובה לבעל הגאולה[42], עד לתכלית השלימות שבזה, ענין השלום שיהי' בביאת משיח צדקנו, שלום בפמליא של מעלה ושלום בפמליא של מטה וכו', בירושלים עיר הקודש וארץ הקודש, שהיא הנקודה התיכונה של כל סדר ההשתלשלות שבזה, ואח"כ ירחיב ה"א את גבולך[43], באופן דרחובות הנהר, במהרה בימינו ממש.

---

*30) ראה גם יהל אור ע' קפה. 31) ראה לקו"ש בראשית ש.ז. וש"נ. 32) אבות רפ"ה. 33) ראה פרד"ס שער טעם האצילות פ"א. ובכ"מ. 34) ערכין יג, ב. וש"נ. 35) תהלים צ, ב. 36) מכילתא בשלח טר, א. וש"נ. 37) סכ"ו (קמה, א). 38) ראה ד"ה משכני תש"א. ובכ"מ. 39) שה"ש א, ד. 40) ס"ז. 41) ס"ד. 42) ד"ה פדה בשלום — מט, א ואילך. 43) ראה יב, כ. שופטים יט, ח.